
MIHAIL GRĂMESCU
PRIETENUL

Mihail Grămescu

PRIETENUL

mini-roman

Jurnalul SF nr. 70
1994

1. Zorii se revărsau în sufragerie prin geamurile camerei. Albăstrui, volatili. Avril stătea înaintea televizorului stins și se gândea. Își amintea de zilele „de dinainte”, când Colzo și Souris îi spuneau:

— Hai să cumpărăm și noi un robot model mai vechi.

— Nu avem bani, se scuza el, ridicând din umeri a neputință.

— Dar nu-i așa că atunci când vom dispune de fondurile necesare o să ne luăm și noi un robot? insistau ei.

— Ce să facem noi cu un robot? îi întreba Avril. Ce nevoie avem noi de un robot?

— Nu spune așa, răspundeau ei. Oricine are nevoie de un robot în casă. E un ajutor prețios. E bun la treburile gospodăriei, repară tot ce e stricat, ajută și copilul la lecții...

E adevărat că Souris nu era un elev prea strălucit și că treburile mergeau cam prost în apartamentul lor: mereu se defecta câte ceva la partea electrică și electronică, fiindcă niciunul dintre ei nu prea se pricepea la tehnică. Așa că până la urmă îl convinseseră și pe el că un robot le era strict necesar.

Avril se ridică din fața televizorului stins și se duce în baie să se uite în oglindă, fața i-e buhăită de nesomn și părul i-e răvășit. Se spală pe ochi și se piaptănă. Apoi iese să se plimbe prin parcul dintre blocuri. Se simte îngrozitor de singur și de trist. Rememorează evenimentele încercând să înțeleagă unde greșise. Dar nu își dă seama.

2. Venise acasă cu cutia în care era robotul la subțioară într-o zi, cam cu trei luni în urmă. Ai lui se bucuraseră, era și el bucuros. Cumpărase robotul aproape nou, profitând de prima aceea neprevăzută și de chilipirul cu scoaterea la vânzare pentru populație, la prețuri de sold, a roboților de la *Academia de cercetări aerospațiale și cucerire a*

spațiului cosmic în urma modernizării tehnologiei din dotarea acesteia. De acum încolo, își spunea Avril, intrau și ei în rândul „lumii bune”, care-și permitea un robot menajer. Al lor era, într-adevăr, un model mai vechi, poate că nu reprezenta chiar „ultimul strigăt al tehnologiei de vârf”, dar avea să fie un mentor tehnic în casă, și lui Avril i se părea că, de acum înainte vor fi scăpați de multe corvoade. Robotul „știa” să gătească, putea sluji și la alte treburi în gospodărie, dar era adaptat să se cupleze și să atașeze orice parte tehnică și electrică, și, de altfel, foarte curând s-a vădit capabil să aducă îmbunătățiri substanțiale întregii lor aparaturi. Souris începuse să se intereseze de fizică, matematică și celelalte științe, așa că notele i se amelioraseră simțitor.

— Ei, ai văzut acum la ce este bun un robot? îl întreba Colzo jubilând.

După o vreme au descoperit că nu mai era necesar nici să se ducă la doctor, fiindcă mașina preluase grijile sănătății lor, comandând automat, odată cu alimentele, și medicamentele necesare familiei. Era suficient să-i ceară expunerea dosarului lor medical și imediat le expunea „fișele” personale pe televizor. Așa aflase Avril, pentru prima oară că prezenta unele simptome neuro-psihice de care habar n-avusese mai înainte. Și ai lui aveau, fiecare, diagnosticul lui, și o vreme se distraseră urmărind zilnic evoluția fișelor medicale.

Dar oare aveau, realmente, ceva, sau aceasta n-a reprezentat decât prima etapă o unui plan - a Planului... de agresiune al „inteligenței artificiale” asupra habitatului lor gazdă, măruntului lor habitat, care pentru robotul conceput să cucerească lumile și Universul reprezenta, totuși, un adevărat imperiu în care-și manifesta forțele... creatoare.

3. Într-una din acele prime zile, când Avril venise de la

servici, îl găsise pe Souris lucrând intens. Adunase pe masă toate vechiturile din debara: aparate defecte, piese de pe la diverse mașinării de demult uitate, scule desperecheate...

— Ce faci aici? fi întrebase Avril nedumerit.

— Optimizez și revalorific resturile din casă, îi explicase Souris. Mentorul robotului mă învață ce să fac cu ele.

În curs de câteva zile apartamentul lor s-a umplut de fel de fel de... aparate (să le zicem) electrice și electronice, improvizate din deșeuri: radiouri, receptoare, emițătoare, casetofoane... și alte lucruri curioase al căror rost era mai dificil de înțeles.

— Să știi că nu am bani să arunc pe toate aiurelile astea ale noului tău hobby, se răstise Avril la puști, agasat.

Souris stătea la masă cu privirea întoarsă spre el cu un aer stupid care îl enervase teribil pe Avril.

— Repararea lor nu costă nimic, răspunse Souris într-un târziu.

— Cum să nu coste! se burzuluise Avril. Orice piesă costă.

— Dar noi nu folosim decât piesele și materialele deja existente.

Avril privise mai îndeaproape la cârpăceala de pe masă. Era o harababură de nedescris. Tranzistori, circuite integrate, condensatori ceramici, până și condensatori de hârtie. Și totuși învălmășeala aceea „mergea”, funcționa, adică recepționa tot timpul câte ceva, posturi, emisiuni radio, uneori intra și pe centrala telefonică și prin difuzoare răzbeau frânturi din diverse conversații, fără noimă... ordine, comenzi, cifre...

Lui Avril murmurul acela neîntrerupt îi amintea de locul de unde achiziționase robotul de sala *Academiei de tehnică spațială* - și îi trecuse prin minte, pentru o clipă, că piticul acesta omnipotent, cu mâini și picioare telescopice, robust și doldora de idei fusese, de fapt, conceput să optimizeze

activitățile echipajelor exploratorilor de pe navele cosmice. Era dotat, probabil, cu programele unor tehnici și tehnologii de înaltă performanță și „își bătea mintea” lui de metal și siliciu cu fel de fel de probleme de comunicații la mari distanțe, slujindu-se de ajutorul dezinteresat al lui Souris ca să-și pună în practică cine știe ce plan complex și îndepărtat...

4. Oricum, prezența robotului în modestul lor apartament, în mijlocul familiei lor puțin numeroase și, mai înainte vreme atât de unită și fără secrete stârnea, din punctul lui Avril de vedere o furtună de sentimente noi și difuze care-i știrbeau teribil din autoritate și prestigiu. Până la apariția „voinicului” ăstuia nu mai înalt de cincizeci de centimetri, persoana sa fusese figura centrală a căminului lor fericit. Deciziile lui erau luate ca atare și cunoștințele lui generale nu erau egalate de niciunul dintre ceilalți doi membri ai habitatului - nici de Colzo, și cu atât mai puțin de Souris. De la absolvirea studiilor Avril își petrecuse cea mai mare parte din timp citind intens - cărți de știință și filosofie, istorie și politică, economie și drept, dar mai ales artă. Până atunci își petrecuseră după-amiezile - el citind, Souris învățând și Colzo trebăluind pe la bucătărie sau zgâindu-se la televizor.

Numai că de la apariția bondocului cibernetic în viața lor, nici Souris, nici Colzo nu mai aveau același program normal de existență. Souris stătea ore în șir cu ciocanul de lipit în mână înaintea mațelor de vinilin care-i împânziseră camera, lucrând de zor sub îndrumarea „mentorului” său spiritual cu cap de metal, care-și completase „imperiul” aproape viu cu tot ce se găsise prin casă. Spre disperarea lui Avril, din spatele televizorului și combinei muzicale, ca și de la calculatorul apartamentului porneau către toate colțurile rețele de fire care se pierdeau în împletituri complicate sfârșind din loc în loc cu mici cutiuțe enigmatice.

— O să strici toate aparatele și sculele din casă, îi spusese Avril cu năduf într-o zi lui Souris, dar Colzo intervenise prompt:

— Lasă copilul în pace! Și-a îmbunătățit situația la învățătură. Ce mai vrei? Tu nu vezi ce muzică avem acum? Și ce programe la televizor!

Vedea, cum să nu vadă, și tocmai asta îl contraria, fiindcă nu aveau antenă specială de satelit.

— Mentorul-robot mă învață cum să procedez, îi explicase tânărul foarte plin de el, ca un curcan.

Aroganța acestuia îl făcuse pe Avril să i se urce sângele la cap. Se întoarse spre robot și rostise parola de intrare în subordine, după care îi ceruse relații suplimentare.

— Cum procedezi ca să recepționezi stațiile îndepărtate fără antenă specială, îl întrebase.

— Preluăm pe sistem releu de la celelalte posturi apropiate din vecini. Am stabilit o rețea-filieră și facem schimb de informații, îi dăduse lămuririle cerute vocea metalică insinuantă, de sinteză, a mașinii.

— Bine, dar asta trebuie să coste, totuși, ceva, exclamase Avril, iritat.

— Eram sigură că o să pui iar problema banilor, intervenise Colzo cu plictiseală, fii liniștit că nu ne ruinăm!

— Ne descurcăm, ripostase și mașina sec.

— Cum adică „ne descurcăm”! strigase Avril fierbând. Nu sunt dispus de loc să cresc inutil cheltuielile casei!

— Ne descurcăm, repetase bondocul metalic. Vreți să vă arăt conturile? Facem schimb de informații. Și apoi, mai jucăm și un rol important și coordonator în *releu*, ceea ce este foarte bine cotat…

Colzo era mulțumită cu explicația asta și nu părea deloc dispusă să aprofundeze problema. Ei i se părea suficient că scăpase de gătit și de spălat astfel încât putea urmări aproape permanent programul de televiziune - cele mai bune emisiuni din lume selectate automat de memoria

robotului care le compila cu multă dexteritate în colaje interesante. În rest robotul preluase aproape tot ce se putea face în locuință.

Înainte de fiecare ghiveci informațional-artistic, pe ecran apărea reclama: *„«roTell» vă pune la dispoziția un sistem de pagere capabil să selecteze mesajele destinate dumneavoastră din întreaga lume.”*

Dar ceea ce îl scotea cel mai tare din sărite pe Avril era faptul că, în afara lui, nimeni din casă nu mai citea nimic, ceea ce îi scădea până și lui cheful de o mai face asta, văzând cum ceilalți păreau a se simți foarte bine și fără asta, ba chiar mai bine decât el, pe care-l excluseseră, parcă din „clubul” lor anticultural. Și, în afară de aiureala cu lipitul de fire, nimeni nici nu mai muncea. De gătit gătea robotul, chiar și cumpărăturile începuse să le facă tot acesta printr-un sistem ciudat de „comenzi la domiciliu” ale unui serviciu netrecut în nomenclatorul de specialitate. Colzo îi prezentase într-o zi lui Avril foarte mândră bonurile de plată - niște sume derizorii. Consumau produse de lux la niște sume de nimic.

După o scurtă perioadă în care toată familia se ocupase de îmbrăcăminte și de modă, robotul folosind și optimizând toate cârpele și zdrențele de prin debarale, a urmat etapa „lansării în afaceri”. Robotul decisese că oamenii nu se pricep la economie și că ero cazul să preia tot el „frâiele” și în acest aspect al vieții familiare.

5. Pentru Avril era din ce în ce mai evident că în casa lor apăreau niște sume excedentare, inexplicabile. Consumau, de la un timp, mai mult decât câștigau prin salariile lor cumulate. De unde?

— Vezi, tu nu ai fost în stare, dar pentru el a fost o bagatelă să pună la punct conturile noastre la bancă, îi spusese Colzo cu un aer de superioritate și dojană de neînțeles pentru Avril. Era ca și cum calitățile de

„afacerist” ale mașinii s-ar fi răsfrânt mirific și asupra ei, dar nu și asupra lui Avril.

Evoluția conturilor lor din bancă i-au produs de altfel, acestuia o și mai puternică strângere de inimă. Nu mai putea să nu-și facă emoții cu privire la proveniența de neînțeles a sumelor din ce în ce mai substanțiale cu care robotul îi răsplătea pentru simplul motiv că-l găzduiau.

Atunci i-a venit pentru prima dată lui Avril ideea să-l întrerupă din funcționare. Nu se gândise la măsura asta ca la o măsură cu caracter definitiv, dar își propusese să lase să treacă măcar o zi fără „plăcuta prezență grijulie” a sculei care le coordona autoritar existența. Doar o zi fără ea, ca mai înainte, să vadă - ce o să se întâmple? Și fiindcă era convins că nimeni din casă nu ar fi fost de acord cu decizia lui, luase hotărârea să treacă la fapte cu prima ocazie când ceilalți doi vor lipsi.

6. Profitase, deci, când Colzo îl luase pe Souris și se duseseră pentru câteva zile la părinții ei - eveniment rar de la cumpărarea robotului că nu mai ieșeau niciunul din ei din casă cu săptămânile cu excepția programului de serviciu și de școală.

Atunci Avril chemase „jucăria” cea excesiv de deșteaptă și-i ordonase să se deconecteze.

— Sunteți conștient de ceea ce-mi ordonați să fac? întrebase robotul.

— Da, rostise Avril ferm. Eu sunt stăpânul în casa asta!

— Vă va fi imposibil să preluați toate activitățile mele, spusese sec glasul mașinii, cu modulații acum oarecum feminine. Va trebui să urmăriți fluctuațiile permanente ale bursei și să...

— Lasă că mă descurc eu! exclamase Avril cu obidă. Deconectează-te!

Mașinăria intrase singură în cutia regeneratoare de ambalaj a firmei și Avril o urmărise cum își stinsese

luminile de funcționare. Îi pusese apoi capacul și o împinsese în debaraua din hol.

După această acțiune, care i se părea foarte curajoasă și demnă, repunându-l în condiția sa de om și stăpân, se întinsese pe patul din dormitor să se relaxeze și să asculte liniștea.

Da, parcă se simțea mai bine acum.

Deși în aerul apartamentului plutea, parcă, ceva...

Dar liniștea îi alungase suspiciunile și, încet, încet, ațipise.

7. Când se trezise era noapte. În casă era întuneric. Pe geam se zăreau stelele, luminoase și mari. Era singur în casă, și totuși, din camera lui Souris răzbăteau până la el voci străine.

Avril s-a ridicat și s-a apropiat tiptil de ușa închisă.

— Circuitul β. Intru pe recepție. Nu știu ce se întâmplă la Releul de cod 200 din Cartierul de Sud, auzi el o voce cu un timbru grav.

— Circuitul alfa. Nici eu nu am nici un fel de informații. Este ora contactului și totuși nu vine nimeni să ia legătura cu noi.

Avril intră în cameră, nedumerit. Se opri în prag. Luminițele roșii ale câtorva scale erau aprinse. Vocile veneau din două difuzoare improvizate din niște cutii de carton și un radio vechi din cere atârnau un mănuchi de cabluri amestecate, de diferite culori.

Intrarea sa a părut a fi receptată totuși, fiindcă unul dintre difuzoare l-a preluat imediat:

— Cine sunteți dumneavoastră?

— Eu sunt stăpânul acestui apartament. Dar dumneavoastră cine sunteți? răspunse el, căutând din ochi pe masă microfonul, și descoperind, într-adevăr, unul de telefon atârnând agățat la capătul câtorva fire împletite într-o înjghebare stranie, împănată cu cipuri de ceas.

— Eu sunt Circuitul β, se prezentă vocea baritonală. Ce se întâmplă acolo?

— Nu se întâmplă nimic, răspunse Avril enervat. Am dat ordin robotului să se deconecteze. Sunt totuși stăpân în casa mea...

S-a auzit un bâzâit scurt, apoi beculețele de scală s-au stins. Avril tocmai se pregătea să iasă din cameră când se auzi un declic și câteva becuri s-au aprins iarăși. Într-unul din difuzoare a zbârnâit o voce autoritară:

— Sunt Circuitul Principal! Aici Circuitul Principal! Mai sunteți acolo?

— Da, răspunse Avril, deloc impresionat.

— Domnule, am fost informat că ați ordonat decuplarea robotului.

— Da, este exact.

— Domnule, dar dumneavoastră sunteți bolnav...

Avril simțise cum un val de furie îi urcă în obraji, fierbinte.

— Asta-i bună! sări el. Adică n-am voie să-mi decuplez robotul dacă așa cred eu de cuviință? întrebă cu glasul sugrumat răgușit de enervare.

— Puteți, domnule, sigur că puteți, dar cine se va mai ocupa de reglarea afacerilor dumneavoastră? Ca să nu mai discutăm de pagubele pe care le aduceți asociaților... Cine va mai sorta informațiile zilei, pentru care sunteți plătit...

— Dacă eu consider că e mai bine să suport niște pierderi... începu Avril să explice, dar vocea din difuzor îl întrerupse tăios:

— Domnule, dar tocmai aceasta dovedește că starea sănătății dumneavoastră lasă de doriți Ce aveți a vă plânge de activitatea robotului dumneavoastră. Ce vă incomodează în activitatea lui? A prezentat vreo defecțiune, ceva?

— Nu... răspunse Avril, pe gânduri. În fond, nu găsea nimic a se plânge cu privire la robot. Dar nu văd ce mă

poate împiedica să îl deconectez, dacă așa am eu chef. Este robotul meu și fac ce vreau cu el! spuse cu hotărâre.

— Dacă puneți așa problema este evident că nu mai avem ce discuta. Mi se pare clar că aveți nevoie urgent de consultația unui psihiatru.

S-a auzit din nou zgomotul debranșării rețelei și beculețele de scală s-au stins.

8. Aproximativ o oră mai târziu Colzo și Souris dădeau buzna în casă, cu un cer disperat și răvășit.

— Ce s-a întâmplat? se repezi Colzo la Avril.

— Ce să se întâmple? Nu s-o întâmplat nimic, răspunse acesta.

— Atunci de ce ai deconectat robotul? îl întrebă ea.

Avril o privi uluit. În zilele care au urmat după aceea și-a pus de multe ori problema de unde aflase Colzo că el deconectase robotul, dar nu reușea să ajungă la nici o concluzie rațională. Pe moment nu resimți însă decât surpriza - nici prin cap nu-i trecuse că gestul lui avea să ajungă să aibă asemenea urmări impresionante.

— Dar tu de unde știi că am deconectat robotul? o întrebă el.

Niciodată Avril nu putuse suferi „secretele” misterele și tainele, și, cu atât mai mult nu le agrea în relațiile cu familia. Enervat, începu să se plimbe de colo-colo prin apartament, scrâșnind din dinți. Așa ajunse în camera lui Souris, unde dădu peste acesta care scosese robotul din cutie și îl activase.

— Cine ți-a dat voie să faci asta? se răsti Avril la Souris.

Acesta îl privea cu un aer tâmp, care nu a fost nici pe departe în măsură să-i potolească lui Avril furia.

— Ce ai cu copilul! A procedat foarte bine cum a procedat! a sărit imediat Colzo cu gura pe Avril.

Este evident că, în relațiile cu un bărbat de peste patruzeci de ani, ca Avril, adoptarea unei astfel de politici

reprezenta cea mai nesăbuită alegere - pe unul ca el sau îl făceai să înțeleagă rațional ce voiai de la el, sau, dacă nu, nu trebuia să te mire dacă te izbeai de o înverșunare de om matur care, chiar dacă nu știa chiar întotdeauna ce voia, era în mod cert nereceptiv la comenzile de genul ăsta.

— Pune imediat fierătania la loc! strigă el la Souris și, văzându-l că stă pe gânduri, Avril rostise chiar el parola și îi ordonase robotului deconectarea.

— Nu, că ai înnebunit de tot! a început să țipe Colzo. Nu se mai poate sta cu tine-n casă! Am să chem de îndată medicul.

Era din ce în ce mai clar că lui Avril îi scăpa ceva - niciodată Colzo, pe care o iubea și care, la rândul ei, în cei douăzeci de ani de când stăteau împreună, îi făcuse de multe ori diferite efuziuni care îl determinaseră să creadă că nutrea pentru el aceleași sentimente, nu se purtase față de el cu atâta violență și lipsă de receptivitate. Avril nu înțelegea ce o determina să se poarte astfel și nu credea sub nici o formă că simpla decuplare a robotului putea crea în relațiile dintre ei o asemenea schimbare radicală de poziție.

9. Doctorul o venit cu o ambulanță câteva minute mai târziu. Ceea ce l-a descumpănit total pe Avril din primul moment a fost caracterul înstrăinat al comportamentului Colzei și al lui Souris față de persoana lui. În discuțiile cu doctorul, aceștia se refereau la el ca la un străin cu care ei nu aveau nici în clin nici în mânecă - de parcă nici n-ar fi trăit în aceeași casă ani și ani de zile, sau ca și când între ei n-ar fi existat sentimente și legături de sânge, ci relații sociale indiferente, cum ar fi cele de servici, să zicem. Avril se simțea pur și simplu interzis de faptul că cei doi își dădeau toată silința, în expunerea pe care o făceau evenimentelor, să evidențieze caracterul iresponsabil al

actelor și gesturilor lui, încercând chiar să insinueze un oarecare „transcendent” și „istoric” al „delirului lui”. Ascultându-i, Avril se gândea, nedumerit, căutând să găsească în evenimentele din ultimele zile și luni ce-l putuse determina la o atitudine atât de schimbată față de el; oare simplul fapt că decuplase robotul ăla nenorocit fusese suficient ca să destrame vraja întregii lor vieți intime, a prieteniei care crezuse că-i unește - dacă nu a iubirii - așa cum ar fi fost firesc să existe între oameni care dormeau în același pat, așa cum era cazul cu el și Colzo, pe care o iubea și pe care o considera una cu el ca trup și ca suflet, convins fiind că o înțelegea și că îl înțelegea și ea... Sau Souris, copilul pentru care muncise, căruia îi dăduse sfaturi calde, cu care credea că împarte aceeași soartă pe lume...

Și, brusc, oamenii ăștia se vădeau complet străini și indiferenți față de soarta și destinul lui. Se străduiau să facă totul ca să-l dea pe el afară din casă și din viața lor, fiind (pre) dispuși să solicite chiar băgarea lui în cămașa de forță, sau poate chiar privarea lui de libertate - închisoarea, nu? - fiindcă oprise nenorocitul ăla de robot! Își punea întrebarea ce îi determinase oare până atunci să se comporte totuși cu el în limitele unei normalități a relațiilor dintre ei care-i ascunseseră indiferența lor totală în ceea ce îl privea - fiindcă Avril nu putea crede - era absolut neverosimil! că simpla deconectare a robotului putea determina o modificare atât de radicală o sentimentelor lor vizavi de el. În fond ce „crimă” atât de intolerabilă comisese?

— De altfel, spunea Colzo doctorului, plecând privirea cu un aer atât de iezuit încât Avril simțea că i se întorc mațele pe dos de silă, robotul nostru a făcut de multă vreme un raport detaliat cu fișă de observație permanentă, cu privire la caracterul maladiv al comportamentului... lui.

Avril remarcă faptul că și Colzo evita până să și spună că

sunt o singură familie.

— În ce sens, doamnă? întrebă doctorul cu compasiune.

— Se simte mereu urmărit. Vrea tot timpul să întrerupă funcționarea aparaturii. Evita folosirea telefonului...

— Este adevărat, domnule? îl interoghează doctorul pe Avril, ridicându-și ochelarii pe frunte cu un aer important.

— Da, îi răspunse acesta agasat.

Dar își dădu seama că dialogul luase o turnură primejdioasă, în care putea avea o importanță deosebită orice cuvânt sau gest pe care-l făcea.

— Există vreo lege a statului ăstuia care interzice cetățenilor să fie suspicioși.

Doctorul tușește discret și își ferește privirile de el.

Dar Colzo ridică tonul:

— Pe mine nu mă interesează dacă sunt sau nu urmărită! Cine să ne urmărească și spioneze pe noi? Și de ce?

— Pe mine mă interesează să nu fiu urmărit! Ca o chestie de principiu. N-am eu mare lucru de ascuns, dar poate că tocmai de aceea am dreptul să protestez atunci când cred că sunt spionat.

— Cine vă spionează? întrebă doctorul insinuant.

— Vedeți, domnule doctor! exclamă Colzo cu subînțeles.

— Domnule, se revoltă Avril, există vreun articol de lege care să-mi prescrie să țin în funcțiune robotul meu, în casa mea, dacă eu vreau să-l deconectez?

— Nu, asta e adevărat, nu există nici o astfel de lege, spune doctorul către Colzo, căreia îi dau lacrimile, nu se știe de ce.

— Domnule, continuă Avril, există vreo lege care să mă pună sub interdicție pentru că folosesc sau nu aparatura electronică și bionică din casă?

— Nu, spune doctorul.

— Atunci ce căutați aici? îl întrebă Avril rece.

— Am fost solicitat de familia dumneavoastră, și, la

cererea lor, vă putem pune sub interdicție.

— Pe ce argument? îl întrebă Avril.

Doctorul se întoarce către Colzo; aceasta dă enervată din mână:

— Fiindcă se vede din starea lui, din gesturile lui, că e bolnav, nu? se întoarce ea către Souris, care dă aprobativ din cap.

— Dragii mei, spune Avril tăios, mie mi se pare că, mai degrabă, comportamentul vostru are ceva ciudat în el. Domnule doctor, vă rog să cercetați ce le produce agitația asta...

— Nu pot, spune doctorul, nu am dreptul să intervin dacă nu sunt solicitat de pacient.

— Vă solicit eu! spune Avril.

I se părea tot mai flagrant că există ceva ascuns, obscur, în comportamentul lor.

— Ei v-au solicitat pentru mine. Și dumneavoastră ați venit imediat. Ei bine, dacă tot sunteți aici, eu vă solicit pentru ei.

— Nu e același lucru, murmură doctorul.

— De ce?

— Nu e același lucru.

S-a lăsat un moment de tăcere, apoi Avril o rostit, cu hotărâre:

— Atunci vă rog să plecați și să ne lăsați în pace!

Doctorul și-a strâns hârtiile și s-a ridicat să plece.

— Nu-l internați? întrebă Colzo nedumerită.

— N-am nici un argument s-o fac, spune doctorul încruntat.

— Atunci plecăm și noi! se ofuschează Colzo.

Toți trei s-au îndreptat spre ușă.

— Unde vă duceți? îi întrebă Avril pe Colzo și Souris.

— La ai mei, spune Colzo cu indiferență rece. Te rog să nu ne urmărești și să nu vii după noi.

— Dar de ce plecați? mai întrebă Avril disperat.

— Fiindcă ne e frică să stăm cu tine.
— De cine?
— De tine.

10. La început o furie neputincioasă o pus stăpânire pe Avril. Sufletul îi era tulbure ca o apă vijelioasă și rece care l-ar fi cuprins pe neașteptate purtându-l cu ea, rostogolit, într-o lume străină și ostilă. Aceștia erau „familia lui”, cei pentru care era el jurat „la bine și la rău”, pe viață, pentru eternitate?

Se întinse pe pat și încercă să se liniștească, dar nu reușea. Rememora clipele tandre ale vieții lor, momentele lor de apropiere, când suferiseră și se bucuraseră împreună. Dar totul se năruia - Colzo parcă era alta, o necunoscută cu comportament distant și cu intenții absolut de neînțeles, iar Souris îi părea ca o marionetă - pur și simplu o marionetă un ins oarecare, un tânăr de pe stradă în care nu recunoștea nici sfaturile nici educația, nici principiile pe care își dăduse silința să i le sădească. Era un tip oarecare - o persoană străină care nu dădea nici un semn că i-ar fi datorat vreo considerație - nici nu-l ascultase pe Avril ce spusese - fuseseră amândoi mai indiferenți față de el decât ar fi fost două persoane de pe stradă, fiindcă alea respectă măcar regulile celor mai elementare coduri de bunăpurtare ce ne determină să fim complezenți unii cu alții, pe când aceștia fuseseră de-a dreptul dușmănoși față de el.

De ce?

Fiindcă decuplase robotul! Robot pe care el îl cumpărase („un chilipir”) pentru nevoile casei!

Dădu drumul la televizor și urmări emisiunea până la sfârșitul programului, când ecranul rămase alb. Habar n-avea la ce se uitase, fiindcă aburul neîntrerupt al lacrimilor îi umpluseră ochii tot timpul și îl împiedicaseră să vadă ceva. Dar când emisiunea s-a terminat, nu a folosit

telecomanda ci s-a dus să închidă aparatul. Mici puncte cenușii bombardau ecranul fâșâind. Avril a apăsat pe butonul întrerupător, și atunci s-o petrecut fenomenul insolit: în vreme ce imaginea se pierdea, punctele s-au materializat vizualizând un fel de imagine-fantomă.

Dădu drumul din nou aparatului. Fâșâitul obișnuit. Îl întrerupse, atent acum, și din nou întrezărește pe ecran „fantoma”: două siluete distincte - conturul a două persoane care fuseseră parcă fotografiate în dreptul ecranului. Una dintre ele întreba: - Ai văzut? și cealaltă răspundea: - Da. Apoi urma imaginea unei foi de hârtie cu scris mărunt, puternic înclinat spre dreapta și foarte regulat. Ca al lui, îi trecu prin minte.

Aprinse din nou aparatul și-l opri. Imaginile reapărură și se perindară în câteva fracțiuni de secundă în aceeași ordine. Da, era scrisul lui - o pagină de prin foile de pe birou pe care aparatul o „privise” și o înregistrase. Dar cum o înregistrase oare? Exista vreo posibilitate ca un simplu receptor, ca al lor, să se transforme într-o cameră video? Sau camera video se afla altundeva prin apartament, și receptorul reda imaginile printr-o preluare... de inducție, să zicem?

Reaprinse televizorul și îl opri. Cele două siluete fantomatice și indistincte stăteau iar aplecate peste ecran. Restul camerei din spatele lor nu putea fi distins printre „puricii” care bombardau continuu ecranul. Și apoi, iarăși, până să se stingă imaginea, pagina cu scrisul lui mărunt.

Când Avril o încercat să mai aprindă o dată televizorul, acesta nu s-a mai aprins. Ecranul îl privea întunecat și orb.

S-a dus în debara și a deschis cutia robotului. Mașina avea becurile de funcționare stinse. Avril închise cutia la loc și se lungi în patul din dormitor. Dor constată că nu putea sta liniștit, gândurile îi fulgurau năvalnic prin minte, rememorând iar și iar imaginile celor două siluete confuze și dialogul lor impenetrabil:

— Ai văzut?

— Da. Ce să vadă?

Se ridică și răsfoi hârtiile de pe birou, dar nu reuși să depisteze care dintre ele era foaia din imagine, ar fi putut fi mai multe.

Îl preocupa să vadă ce era scris pe foaia aceea în speranța că așa poate că ar fi prins un fir ca să înțeleagă despre ce era vorba.

Nu ajunse la nici o concluzie.

După o vreme, cu capul fierbându-i de gânduri, ieși să se plimbe pe aleile dintre blocuri. Frunzele arborilor foșneau în noapte. Era mai bine aici, afară, la aer. Strada era pustie, lumina albă a lunii răspândea o aură spectrală peste cartier.

Hoinări alene pe străzi, spre Centru. Pașii îl purtară, parcă fără gând, până înaintea blocului părinților Colzei. Privi la ferestrele întunecate. Era liniște - o liniște și o pustietate de oraș scufundat. Porni înapoi spre casă, unde ajunse în zori. Apartamentul îl întâmpină cu aerul său însingurat. Se plimbă prin camerele pustii. Intră și în camera lui Souris, remarcând, abia acum, că pe parcursul precipitatelor evenimente acesta avusese totuși timp să umble la îngrămădeala electrică și electronică de pe masă; luase cu el din piesele de acolo - nu mai rămăseseră decât câteva fire din țesătura de mai înainte.

Avril se întoarse în sufragerie și dădu drumul radioului combinei din bibliotecă, cu gândul să asculte niște muzică. Dar căutând pe scală, se pomeni, surprins, că-și aude numele rostit. Dădu butonul înapoi, căutând lungimea de undă unde se întâmplase evenimentul. Când a prinse, în cele din urmă, se auzi un declic.

— Domnule Avril! Domnule Avril! Slavă domnului că sunteți, în sfârșit, pe recepție! Vedeți că pe acolo pe undeva se află un cablu cu jackuri. Introduceți-l în mufa de redare-înregistrare și, cu celălalt capăt, la antenă.

Avril pipăi împrejurul combinei și, într-adevăr, dădu peste un cablu. Făcu ce-i spusese vocea și aparatul căpătă un fel de reverberație internă.

— Așa e bine! Așa e bine! spuse vocea radiofonizată. Perfect. Se aude? Unu, doi, trei patru, cinci! Rămâneți pe recepție!

— Mda... mormăi Avril. Mă receptați?

Nu-l receptau. Vocea își continua avalanșa de sfaturi. Poate că nici nu i se adresa lui. O voce prietenoasă, ori el, de unde să aibă el prieteni?

— Am fost informați cum au decurs lucrurile. Știm cum stă situația și ați procedai bine, corect, chiar foarte bine! Numai că nu prea sunteți în siguranță. O să vedem noi, mâine, ce putem face pentru dumneavoastră... uite, o să facem să vă parvină ceva... nu vă impacientați! Lucrurile se vor remedia, nu e cazul să disperați. Și apoi, nu trebuie să uitați că nu sunteți singur - suntem alături de dumneavoastră! Firma „**roTell's**” furnizează pentru dumneavoastră pagere capabile să selecteze mesajele ce vă sunt destinate din întreaga lume!

Gândul dureros la Colzo și Souris îl făcu să-l podidească din nou lacrimile.

— De acum înainte să nu mai folosiți decât rețeaua noastră, continua vocea mitralierea. Circuitul acesta, lungimea aceasta de undă sunt rezervate și protejate - au caracter de exclusivitate. Ați înțeles? Ele vă aparțin și nu este nevoie să dați nimănui cont - reprezintă un canal privat, cu prioritate. Îl puteți și îl putem folosi în deplină siguranță. Știți că ați trecut printr-o mare primejdie? Dar „v-ați descurcat” bine, ce să mai vorbim! chiar foarte bine. Mâine vom lua legătura cu dumneavoastră, la momentul potrivit. Succes!

11. Poate că dacă ar fi dispus de fonduri să-și cumpere un robot ultimul tip ar fi fost complet altceva. Dar nu

avusese decât banii să-și încropească acest pospai de bunăstare la modă. Și, mai înainte, nu avusese nici măcar atât.

O pornise de destul de jos. Așa încât doar treptat și cu mari eforturi reușise să adune, nepereche, cele din casa asta, strictul necesar al unei existențe civilizate.

Totul, în viața lui fusese, și era nepereche, în funcție de disponibilități. Nu avusese posibilitatea să-și ia mobilă de la început, și în nici un caz una nouă, așa că o înnădise și el cu ce se putuse, de pe la alții, de pe la moștenirile rudelor, de prin consignații. Cultura lui îi era și ea cârpăcită cu cărți de ici, de colo. Studii cârpăcite, viață cârpăcită - succedanee[1] cât să acopere limitele suportabile ale bunului simț.

Nu știa de unde avuseseră alții bani să-și facă edificii de piatră, culturi monolite, existențe unicat și altele de genul ăsta. Și el, și al lui munciseră cinstit, pe salarii legale, standard, și abia dacă strânseseră cât și ce strânseseră.

Așa-i fusese viața. Un erzatz de cultură, civilizație, lux, căsnicie, iubire și înțelegere - dar dacă te uitai mai îndeaproape la ele, civilizația și cultura erau cam de mâna a doua, casa era la periferie, robotul era un model mai vechi, nevasta avea niscai dinți puși, moralitatea ei nu era nici ea probabil decât un înlocuitor ieftin și de ochi lumii de moralitate, dacă era, ca și iubirea cu care se manifesta tandră și strălucitoare în public - o iubire de viplă cu fața de ceramică albă - acasă ieșea de sub fațada aspectuoasă căscatul plictisit și impoliticos al certurilor scârboase și meschine de familie, insatisfacția și, iată, chiar completa înstrăinare și ura. La prima încercare a soartei, sau nici măcar la atât, la prima perspectivă tandră pe care ispita i-ar fi scos-o în cale, toată înnădeala urzitorii din jurul lui se

[1] Succedanéu, succedanee, s. n. Substanță, produs etc. care poate înlocui la nevoie o altă substanță, un alt produs etc. cu proprietăți asemănătoare.

destrăma ca butaforia unui teatru de vodevil - consoarta era gata să-l sacrifice pe el mai degrabă decât să-și vodă ea, sau copilul afectate cele mai mărunte interese.

Ce să-i faci? Trebuia probabil să se mulțumească și cu atât - era satisfăcută măcar aparența - pospaiul care chiorăște fraierii. N-ai avut posibilitatea să achiziționezi ceva de prima clasă - te mulțumești și cu un model mai vechi (de robot), cu o mobilă desperecheată, cu o viață imperfectă, cu sacrificii formale și simbolice, cu aparatură de slabă performanță și glumițe de prost gust. Succedanee.

N-avem de ales! Însă te împaci cu gândul că alții nu au parte nici măcar de atâta și că a existat și în viața ta o epocă în care speranța la ceea ce ai acum reprezenta o perspectivă cât se poate de roză.

Trăiește-ți clipa![2] îți șoptești, și nu-ți mai bate copul cu problemele astea. Nu scormoni prea tare țesătura realității, că se destramă, și nu cere prea mult de la viață ca să nu fii dezamăgit - pe de o porte, și ca să nu-ți muști buzele când vine nota de plată - pe de alta. În fond, pentru unii ca noi *aparența* are importanță - ce contează ce se ascunde sub ambalajul frumos colorat? - miroase bine? are gust bun? e ceva comestibil? ce-ți pasă atunci din ce-i făcută și care-i e compoziția? - bine că funcționează bazaconia - asta-i important! Trăiește-ți clipa cât se poate mai plăcut și fără bătaie de cap și, pe cât posibil, ai milă și înțelegere și pentru cei din jurul tău, care nu sunt, poate, la nivelul așteptărilor tale, sau poate nici măcar la nivelul tău - nu sunt cine știe ce prevăzători, sau inteligenți, sau sensibili, sau muncitori, sau talentați ca tine - dar tu trăiește-ți clipa! încercând să le faci cât mai puțin rău și lor numai că ai grijă și nu te implica prea tare, ca să nu suferi după aceea dezamăgiri.

[2] Horațiu - Carpe diem!.

Stând așa, întins în pat și așteptând să se facă ziuă Avril a înțeles dintr-o dată că până și liniștea și siguranța lui de până atunci nu fuseseră, nici ele, decât tot succedanee - poate chiar și viața lui, trăirile lui, care nu fuseseră și nu erau, nici ele, chiar de primă mână - fără a fi, desigur, nici de lepădat. Bucuriile lui fuseseră niște succedanee de bucurii, iar grijile lui de până atunci doar niște succedanee de griji (dacă la chestia cu bucuriile era aproape dispus să accepte ideea, totuși, în ceea ce privea grijile și suferințele nu putea să cadă de acord cu efemeritatea lor - fiindcă viața nu-l prea ocrotise de de-alde astea, deși, desigur, în comparație cu grijile și suferințele marilor martiri...)

I se oferea un succedaneu de lume în care trăia un succedaneu de viață, fiind, el însuți, un succedaneu de „erou” - nu era bărbatul din visul nimănui - așa că nu trebuia să se contrarieze că nimic din ceea ce-l înconjura nu reprezenta, nici pe departe, oarece comparabil Idealului.

Poate, îți spuse, nici moartea lui n-o să fie chiar de primă mână, ci tot ceva modest, un înlocuitor de moarte, după care o să urmeze nu o autentică Judecată de Apoi ci tot un surogat de judecată de apoi, cu oarece succedanee de pedepse (mai mult formale și de ochii lumii) pentru niște succedanee de vini înfăptuite, în ceva care să țină loc de infern în lipsă de altceva, cu niște „înlocuitori” modești de chinuri (în nici un caz eterne) (pentru a căror diminuare va avea acces, eventual, și la niște surogate de anestezice și analgezice, sau așa ceva, de care va putea uza dacă porția de ispașă i-ar depăși posibilitățile mărunte de rezistență) după care... după care ce?

Poate că nici îngerul care îl veghea nu era chiar un înger în adevăratul înțeles al cuvântului, și cine știe dacă dumnezeul care i-l trimisese era autentic și el - Adevăratul Dumnezeu - iar nu cumva doar vreun locțiitor așa cum nici paradisul spre care accedea nu era, poate, chiar Paradisul

adevărat, ci doar un loc unde „curge lapte și miere”, unde „iarba e veșnic verde” și unde „nu e nici suferință, nici suspin”. Cam modest Paradis, își spuse, un paradis cam de mâna a doua, un paradis după disponibilitățile lui modeste - dar bun, Doamne-al-jumătăților-de-măsură-și-al-succedaneelor-și-erzatzurilor! mulțumesc pentru el! și sunt mulțumit și cu atât - bine că nu e mai rău! eu sunt un om modest!... Și dacă s-ar putea să-mi lași parte și de micile mele plăceri, care sunt, în fond, niște succcedanee de fericire, totul ar fi perfect și lumea aceasta, și cealaltă (după chipul și asemănarea acesteia - dacă aceasta este după chipul și asemănarea aceleia) așa cum este ea făcută, din înlocuitori și „pietrele pe care le-au dat la o parte Constructorii” ar fi grozavă - ar fi grozave amândouă! Se poate trăi în ea, în ele, să zicem, suficient de mulțumitor în absența altora cu adevărat mirifice. Dar care ar fi acelea, aia - o lume cu adevărat mirifică? Și cum ar trebui ea să arate? Și cum ar trebui să fim noi ca să putem ajunge la ea?

Dumnezeu era totuși bun, și Avril i-a mulțumit în gând. Dar pe nemernicul ăla de robot era decis să îl împiedice să mai funcționeze cât mai multă vreme posibil, pentru a-l împiedica să mai aibă un rol atât de important în viața lui - până când, spera Avril, lucrurile aveau să se aranjeze de la sine.

12. A doua zi n-a luat nimeni legătura cu Avril și, gândindu-se la cele petrecute în zilele din urmă i se părea totul atât de absurd că și-a pus problema dacă nu cumva reprezentau - majoritatea acestor trăiri ale lui - mai mult rodul imaginației sale - un delir de interpretare, sau așa ceva, cauzat de surescitare.

Trecând însă pe străzi, în drum spre serviciu, și apoi, de la serviciu spre casă, Avril a remarcat ceva uluitor - toată lumea părea deosebit de agitată și nervoasă, și un număr

impresionant de bărbați cărau după ei cutii mari de roboți la subsuoară.

Ajuns acasă dădu drumul la radio și recepționă două informații interesante, pe care, la început, nu le intercorelă într-un singur tot, dar ulterior își spuse că n-ar fi exclus să existe oarecare relație între ele. Prima știre era că fusese pusă pe piață o nouă generație de aparatură cibernetică și roboți specializați la prețuri accesibile publicului. Era vorba de aparatură de înaltă performanță, destinată dotării navelor de explorare a spațiului cosmic, dar devenită accesibilă publicului larg în urma revoluției tehnologice la acest nivel economic, pe de o parte (eveniment, care trecea în desuetudine aparatura actuală de dotare a respectivului serviciu), dar, mai ales, caracterului auto-reproductiv al acestei aparaturi.

A doua informație era aceea că, în ultimele zile fusese semnalată o rată nemaiîntâlnită a creșterii cererilor de divorț.

Lui Avril îi era neclar care putea fi corelația între cele două informații dar se simțea oarecum prins și chiar afectat de amândouă chestiunile, așa că le memora, spunându-și, sub revelația unei iluminații spontane că, probabil bărbații pe care-i văzuse pe străzi cărând după ei voluminoasele cutii regeneratoare, de ambalaj, ale roboților nu erau, majoritatea lor, cumpărători porniți să-și mobileze locuințele, ci oameni divorțați, care căpătaseră dreptul să-și ia cu ei roboții în urma partajării bunurilor, și anume *roboții model vechi*! Asta era remarcabil.

Orice divorț este, dintr-un anumit punct de vedere, un fel de sfârșit al lumii în miniatură. Ca și mutările.

Dacă te-ar da și pe tine ai tăi afară din casă și n-ai mai avea unde să te duci, ce-ai lua cu tine?

Avril privi împrejur încercând să se decidă la ceva.

Jocurile: șah, go, reversi, scrable, table...

Nu, n-ar avea nici un sens.

Un caiet și un creion.

Da.

Și o carte, dacă te-ar lăsa.

Da, și o carte.

Care?

Trecu în revistă titlurile din bibliotecă. Dicționarele.

Tabelele matematice. Cărțile de știință și istorie.

Nu. Pentru substituirea tuturor acestora i-ar fi fost de ajuns, pentru cât avea el nevoie, un simplu calculator.

Cu ce și-or fi putut reface atunci viața pierdută? Sau cu ce ar fi putut măcar să spere să și-o refacă?

Ochii îi căzură pe Biblie. Da, Biblia da! Și *De l'esprit des lois* a lui Montesquieu. Câteva alte cărți, de filosofie, de artă, de estetică, de religie...

În fond, ținea la toate cărțile sale. Îi erau dragi, fiindcă își umpluse cu ele timpul, chiar fără cine știe ce profit. Și nu citise din ele decât atât de puțin...

Ar mai fi luat, desigur, și caietele cu notițe și însemnări - „munca lui de o viață”. Un șah sau un go mai ai de unde să-ți procuri - și, până la urmă, jocurile implică întotdeauna un partener - fi el și cibernetic. Pe când însemnările lui de zeci de ani de zile nu mai avea de unde să le ia. Viața curgea - informațiile curgeau și ele. Scrierile acelea reprezentau semne ale trecerii lui pe lume, pași către punctul în care ajunsese, în care se afla în impas; idei pe care sperase să le poată valorifica într-un fel sau altul, nu știa încă în ce fel.

Deci cărți, caietele... și radioul. De televizor poate că nu avea nevoie, pe când de radio, da. Era un aparat legat intim de întreaga lui existență, de când se află pe lume. Trăise cu el. Radioul reprezenta prietenul de o viață - vocea cu care se întreținuse „discutând” într-un monolog neîntrerupt, de când se știa. Putea sta cu el alături chiar și în pustie - să caute pe scală posturi pe care voci îndepărtate să-i spună ce mai e nou și să-i dea sfaturi,

asigurându-l, prin însăși existența lor, că planeta e vie și că odată cu întreaga ei populație, și el.

Ce lucru grozav, radioul! Schimbi lungimea de undă și afli atâtea! Diferite variante, imagini, viziuni asupra realității; primești sfaturi și informații, vorbești cu Dumnezeu și Dumnezeu vorbește cu tine - te întreții cu un soi de dumnezeu invizibil printr-un chivot dezbrăcat de haina mistică. „Vocea popoarelor - vocea lui Dumnezeu”.

Radioul îl deprinsese cu atitudinea subalternă și subordonată. El dă informații și sfaturi fără să aibă nevoie de participarea ta. Cel mult poți să nu asculți ce spune și să îl oprești.

Receptorul este un dumnezeu indiferent și intransigent, care nu ține cont de părerile și opiniile supușilor lui ascultători. Radioul are o viziune independentă și îndepărtată despre lumea noastră, pe care nu e dispus să și-o modifice, dar pe care o impune cu autoritate universului-receptor, cu o perseverență distantă. Nu interesează ce ai văzut tu pe stradă, sau ce ai simțit tu - el îți spune ce trebuie să vezi și să simți, imperturbabil. Dacă vezi și simți așa cum spune el, e bine, dar dacă nu - ești un alienat. Fiindcă ceilalți, lumea, vede și înțelege ca el, nu ca tine. Deci el vede și aude bine, prin senzorii săi implantați invizibil peste tot - imaginea lui globală este incontestabilă vizavi de posibilitățile la care are, și poate avea acces un simplu individ.

Și totuși lucrurile, era evident, nu stăteau de loc așa cum li se spunea lor acolo. Dar cine să acceadă la alt adevăr decât cel... emis? Pe cine să convingă, și cum - izolat cum era între pereții de beton ai apartamentului său - gonit de oriunde s-ar fi adunat cu semenii săi intru contact direct - sau, chiar dacă nu gonit întotdeauna, oricum, combătut cu multă pregătire și dexteritate de reprezentanții Rețelei, special antrenați și dirijați prompt pentru asemenea scopuri care lui îi rămâneau destul de neclare în întreaga

lor amplitudine scontată a tuturor gesturilor și actelor și faptelor comise. Reprezentanții Rețelei se manifestau asemeni unor îngeri falși ai unui dumnezeu îndepărtat și intransigent, deprins să dea ordine indiscutabile, ordine care se execută, nu se comentează.

Din tot ce transmiteau ei acolo, neîncetat, nu rămânea decât muzica, fără cuvinte, muzica aia grozavă, care bucura și mângâia sufletele lor zbuciumate - ca și operele de artă din cărțile bibliotecii - cu care n-ai ce face practic sau util și din care nu rămâi câștigat cu nimic altceva decât cu senzația, la care mașinile nici măcar nu au acces. Muzica, desfășurându-se într-o curgere neîntreruptă, ca o apă limpede dincolo de care abia dacă se străvede adâncul nisipos pe care zac scufundate atâtea și atâtea civilizații dispărute în sfârșituri succesive ale lumilor, de la care nu ne parvin decât imaginile lor îndepărtate și impalpabile. Și apa muzicii, șuvoiul acustic curgând mereu - muzica în care se scăldau, rămânând cu toate acestea la fel de improprii și amețiți de o permanentă beție bulversantă îndemnându-i la atât de mari elanuri și la atât de mici împliniri. Dar, năuciți de ea, măcar uităm, măcar nu mai simțim asprimea lumii înconjurătoare, în năruirea neîncetată și imposibil de împiedicat.

Să nu mai pui niciodată întrebarea: „Cu ce m-am ales din viață?” Este o întrebare fără sens.

Unde e mântuirea, Doamne al Mântuirii?

Până și mântuirea la care avea el acces nu era decât un succedaneu de mântuire.

Doar speranța îi mai rămânea...

Brusc și-a dat seama de două aspecte la care nici nu se gândise atunci: primul, că de când adusese în casă robotul, scalele radioului nu mai semănau cu cele din amintirile lui - ele nu mai aveau pentru el tot posturile și tot atâtea posturi cu cele pe care le ținea minte; treptat, scalele

prietenului lui radio se vidaseră parcă de posturi! Lumea se împuținase și vorbea acum, în mod cuprinzător, cam aceleași câteva limbi „de mare circulație”.

Și, legat de aceasta, al doilea lucru devenea pregnant: acolo că avea nevoie de un aparat de radio nou, mult mai mic, dar mai puternic - un aparat mai sensibil și mai fidel decât cele cumpărate de el până atunci - ceva care să poată fi luat la drumul lung în care pornea.

I se părea acum ciudat: cum de investise primele lui disponibilități bănești mai însemnate într-un robot străin de viața și interesele lui, în loc să se fi gândit imediat să-și achiziționeze un prieten radio mai puternic. Abia acum Avril constata că era înconjurat doar de aparatură standard, de modele populare, cu percepție limitată și îngustă, care nu-i dădea deschiderea decât către receptarea posturilor „oficiale”, cenzurându-i percepția asupra lumii. Aparate modeste, șablonizate de fabricanți eventual chiar până la a prinde doar posturile fixe, care nu furnizează decât aceleași informații, pe orice gomă sau scală căuta el învârtind butoanele.

Avril realiză că i se oferea o imagine mult mai îngustă despre univers decât știa el că este acesta în realitate.

13. Se întoarse la foile de pe birou. Toate paginile adunate aici reprezentau etapele unui drum spiritual, cărămizile unui edificiu, părțile unei mărturii. Fără ele, Avril nu ar fi fost cu nimic mai presus de un simplu animal de povară - fără ele viața lui trăită n-ar fi avut nici un sens înalt.

Fără cărțile și filmele și operele de artă, citite, sau vizionate viața lui nu ar fi avut nici o finalitate spirituală. Sau dacă, să presupunem, nu ar fi existat în cultura lui decât matematica, să zicem, el nu ar fi avut parte decât de sfera spirituală a speculațiilor logice pe marginea *Organonului* lui Aristotel transcrise în limbajul simbolic

propus de Gottlob Frege[3]. Nici un aport de creație sensibilă..

El încă nu știa ce va face, sau ce putea face cu tot acest „bagaj” - dar se vede treaba că notițele lui aveau o valoare - și încă una destul de însemnată dacă „tagma mașinilor” se arăta atât de interesată de existența acestei materii eterogene și efemere, pierzându-și timpul să-l spioneze și chiar să-l fure - dar să-l spolieze (nu știa pe ce criterii) - dar acum putea fi sigur de asta - acum, după ce văzuse pe ecran imaginea paginii aceleia plină de scrisul lui mărunt. Ce o fi fost oare pe ea? Ar fi fost foarte interesat să știe ce parte din munca lui putea trezi interesul... nu-știu-cui, entității, sau entităților ce se ascundeau în spatele mașinii și mașinilor. Robotului.

Ce cuprindeau oare toate casetele acelea informaționale în care se îngrămădeau datele lor personale?

O parte din destinele lor sociale depindeau de... „dosărelele” astea cibernetice, capabile să influențeze relațiile cu ceilalți, poziția socială sau serviciul?

Toate paginile astea scrise de el aveau, în această perspectivă, o importanță mult mai mare decât le-o acordase. Gândurile noastre sunt și ele importante și destul de valoroase - făcuse poate bine că nu obișnuia să le stocheze, ca mulți alții, pe sistemele cibernetice, de unde puteau fi oricând preluate de *Sistem* - pe când așa, foile de pe birou erau numai ale lui, dispunea de ele cum voia - dar iată că nu chiar „cum voia” de vreme ce altcineva, poate *Sistemul*, „își băga nasul”, ca să zicem așa, în treburile lui, în paginile lui scrise mărunt, în „opera” în curs de edificare - muncă în timpul lui liber, activitate extraprofesională și neremunerată, produs al activității lui spirituale libere în urma lecturilor beletristice - preponderent beletristice. Ce

---

[3] Friedrich Ludwig Gottlob Frege (8 noiembrie 1848, Wismar, Mecklenburg-Schwerin – 26 iulie 1925, Bad Kleinen, Mecklenburg-Schwerin) a fost un matematician, filozof și logician german.

avea, oare, beletristica de împărțit cu știința, sau spionajul?

Ei bine, gândindu-se mai bine, avea! *Era Un limbaj*. Cel mai elevat și rafinat dintre limbaje - un limbaj viu. „Dumnezeu a fost Cuvântul”. Și Dumnezeu - ce putea fi mai important decât Dumnezeu? îi străfulgeră prin minte respectul sacru pe care îl acordau rabinii medievali Cuvântului, sau importanța pe care i-o acordau scribii aceia scolastici, mărunți și anonimi, care vreme de mii de ani captaseră sârguincioși tomuri, tomuri întregi, cu grijă sacră pentru orice întorsătură de frază originală (ba până și pentru cele de condei) - Cultura și Civilizația care aveau să cucerească lumea - temelia de hârtie o actualului „nivel” intelectual - fundamentul de hârtie al puterii Culturii care a câștigat și stăpânește lumea prin înțelegere, și cunoaștere, și intuiție, formând și definind percepția - o Cabală înceată și grea urcând din abisurile Infernului către Zoharul[4] de unde fuseseră alungați cândva și la care altfel nu ar fi avut acces. Dominicanismul triumfător asupra suferințelor penitenței, prin minunea lentă și fără nimic spectaculos în ea - o mântuire modestă spre erzatzul de fericire pe care ni-l permit zeii și pe care nu ni-l invidiază.

Numai că, iată, până și această modestă strălucire ternă și cumulativă era râvnită de cineva - de o forță tainică dispusă să investească și să-și piardă timpul spionând până și produsele rezultate în urma acestei mărunte activități manufacturiere. Exista cineva care-și întindea hulpav „trompa” să soarbă „stropii de miere” ai zbaterilor și suferințelor lor de acolo, din Adânc.

---

[4] Zohar (în ebraică, זֹהַר, „strălucire”, „splendoare”, „aură”) este o carte mistică ebraică despre Tora, din categoria literaturii kabbalistice, atribuită legendarului Shimon bar Yohai, scrisă sau editată probabil de Moses de Leon (1250 - 1305). Zoharul cuprinde, printre altele, discuții referitoare la Dumnezeu, originea și structura universului, natura sufletului și legătura dintre energia universală și om.

Oare nici aici nu e uitare pentru Titanul pedepsit? - iar noi, părți ale uriașului trup al pedepsei sale și cauză primordială o acestei căderi păcătos virtuoase, a acestei căderi cât lumea și Istoria - împărtășind, la un loc, destinul amarnic... singura speranță ce ne mai rămâne fiind că noi, spre deosebire de EI, suntem muritori, pieritori, perisabili, țărână din țărână, așa încă suferințele noastre sunt, și ele, limitate - dar suntem cu adevărat pieritori prin antiteză cu spiritele eterne? Nu suntem cumva și noi parte de Spirit Etern? Dar dacă Ispititorul și înșelătorul ne-a dat, când ne-a dat, din mărul Vieții, iar nu din cel al Cunoașterii, cum se spune - fiindcă, iată că ne este de mare necunoașterea! Atunci, în cazul acesta, pedeapsa dată nouă și la care suntem supuși n-ar fi oare, pe lângă faptul că ar fi nedreaptă, și inutilă, doar întru zadarnică și fără de sfârșit suferință, că „Iată, acum Adam este și el că Noi!”.

Să fie oare Esteticul „mierea” acestei lumi? Și, dacă el, Avril, nu era încă suficient de conștient la ce foloseau hârtiile scrise de el și adunate și depozitate în și pe birou, se părea că există cineva, altcineva, care știa deja ce să facă și la ce să le folosească, de vreme ce se vădea interesat de ele - și asta, precât i se sugerase, nu în mod gratuit, ba, putea presupune, destul de substanțial răsplătit, de vreme ce scrierile astea puteau reprezenta baza unor speculații așa de eficiente și prospere încă să tulbure cu ispita lor liniștea familiei lui, după cum se putea remorca. Sau se înșelase, și evenimentele din ultimele zile aveau cu totul alt sens obscur pentru percepția și capacitatea lui de comprehensiune?

Poate. De unde să știe el dacă era așa sau altfel, dacă ai lui nu mai comunicau sincer cu el; învăluindu-l în gogoașa unei crisalide de fals în care-și mascau (sau încercau așa de prost să facă asta), își disimulau indiferența față de viața și evoluția lui ulterioare - de parcă ființa lui le ieșise o dată pentru totdeauna din calculele glorioase, vizând o

existență de la care el era apriori exclus, ca un balast devenit inutil în urma schimbărilor substanțiale, poate de statut social sau mai știu eu ce, de care ei păreau să fi beneficiat fără știrea lui.

Trebuie să străbați căile Văii acesteia a Umilinței, își spuse. Trăiește-ți clipa și nu-ți mai bate capul cu tâmpenii. Viața este așa de scurtă...

Bine, dar asta este chiar viața mea! Cum să-mi „trăiesc clipa” dacă evenimentele indiferent de voința mea mă împiedică tocmai s-o trăiesc, și pânza unei mari îmbrobodiri îmi stă în cale să nu văd și să nu înțeleg cum ar trebui să acționez ca să scap din fundul-de-sac în care m-am pomenit dintr-o dată?

Trăiește-ți clipa! Bucură-te de „fericirile” la care ajungi?

Ascultă și tu muzică la radio, sau fă altceva de genul ăsta.

Din nou succedanee - un înlocuitor ieftin în locul Adevărului prea scump pentru a fi la îndemână... buzunarului lui. („Îndemâna buzunarului” - ce caraghios suna!) Distracții „populare” care să-l facă să uite de Marea Lipsă din sufletul lui zbuciumat.

Dacă nu ar fi fost legat de atâtea atribuții cotidiene sociale care-i permiteau să câștige cele necesare subzistenței și dacă nu i-ar fi fost atât de greu, ar fi preferat farsei asteia de viață realitatea unui pelerinaj indiferent dar plin de trăiri autentice al unei rătăciri nomade prin palpabilul naturii - numai că, în epoca noastră nu se pot bucura de Natură prea mulți - Natura este un lux nu tocmai la îndemâna tuturor. Avril își spuse că nu mai văzuse de foarte multă vreme un răzor cu flori decât prin filme. Încerca, și i se pretindea asta, să se bucure de bucuria celorlalți - și aia falsă și contrafăcută. Dar poate fi o bucurie pentru cineva bucuria altcuiva? Și când o să mai vină și rândul meu la bucuria-bucurie? se întrebă Avril.

Trăiește-ți clipă și nu te mai zbuciuma atât! Asta este

ultima bucățică din viața-ta-cea-mai-plină, nu ți-o pierde umplându-ți-o cu porcării! Pune și tu în ea măcar succedanee de frumos și plăcut, dacă nu găsești altceva, dacă chiar nu ți se oferă nimic autentic.

Purtat de zbuciumul interior teribil se opri în dreptul ferestrei dincolo de care se zărea tabloul modest al ambianței lui cotidiene. Soarele apunea blând și vesel, spărgând câțiva norișori prăfoși, peste imaginea sordidă a mahalalei. Era frumos și bine pe lume.

Tocmai începuse să se relaxeze, cu un zâmbet involuntar în colțul buzelor când, dinspre cutia robotului se auzi un declic care-l făcu să tresară.

Se apropie tiptil de ea și percepu bâzâitul discret semnalând funcționarea mașinii. Într-o clipă realiză că toate așa-zisele lui decizii și hotărâri nu însemnaseră nimic pentru nimeni, fiind încălcate ca nimic de o forță mai presus de el, absolut indiferentă la întreprinderile pe care le făcea. Deși teoretic îi aparținea, mașina asta funcționa ca atare, cu activitatea de sine stătătoare care-l neglija ca pe un fleac, ca pe un ciuruc, ca pe un... nebun, cum îl catalogase deja și cum probabil că-i convinsese treptat și pe ceilalți că era - ce să mai aștepte de la oficialități dacă până și apropiații lui îl luau ca atare, familia lui care, nici ea nu-i mai aparținea și de care *Sistemul* îl înstrăinase cu o cruzime indolentă dar rea care calcula totul doar după criteriile unei eficiențe absolut imbecile și desprinsă de orice sentiment și legalitate.

Dar cui să se plângă? Orice ar mai fi întreprins în direcția aceasta risca să fie luat pe sus și internat în vreun ospiciu, fiindcă „lupii” ăștia electronici impersonali erau puși, peste tot, paznici la „oi”, „ciobani” la „stâna” vieții lui fără scăpare.

Cum de nu-i trecuse prin cap că nemernicul ăla de robot, interconectat în cine știe ce rețea atotputernică și

nevăzută care-i garanta o protecție super-legală, putea activa mai departe chiar și fără acordul lui, dar cu acordul altcuiva, nu se știe cine și unde plasat. Robotul putea stabili contacte inaccesibile și necontrolabile pentru om - eventual în plaja radio de emisie-recepție. Dacă o luat o asemenea decizie asta nu ar fi reprezentat pentru el decât o problemă de codificare și decodificare electronică o sunetelor (dacă era vorba de o comunicare cu vorbe și cuvinte) sau a semnalelor - poate un proces nițel mai complicat - dar „dacă asta era dorința stăpânului apartamentului și utilajului” (adică a lui Avril)...

Altcineva din afară, se slujea de aparatura lui, împotriva voinței lui, iar el nu avea ce face și cum să împiedice aceasta. Probabil că așa cum și robotul lui uzase de filiera acestor... circuite, acestor... rețele ilegale - indemonstrabil ilegale - pentru a-și construi un „imperiu informațional” stupid dar eficient și enervant de puternic prin disponibilitățile lui multiple (informaționale, materiale, până și economice și financiare) care depășeau complet resursele lui Avril.

Privi cu crispare și ură acum către ecranul orb al televizorului „defect”. Nu mai era deloc convins că era, într-adevăr, defect. Mai mult ca sigur că doar i se sistase lui posibilitatea de a beneficia de „avantajele civilizației”, ca pedeapsă că „nu fusese cuminte” și făcuse ce nu trebuia, jucându-se de capul lui la unealtă și descoperind astfel ceva ce nu ar fi trebuit să afle.

O descurajare fatalistă puse stăpânire pe întreaga lui ființă. Nu putea întreprinde nimic pentru a-și salva pretențiile morale. Dacă ar fi încercat să scape de robot și eventual și de restul tehnologiei suplimentare din casă, inutilă intereselor și necesităților lui coerente și nevoilor curente, probabil că s-ar fi izbit imediat de îndârjirea Colzei și a lui Souris, care numai ei doi mai formau acum monolitul familiar și care ar fi profitat îndată de gestul iui

ca să-i solicite punerea sub interdicție pe argumentul că, iată, „a luat-o razna rău de tot - așa nu se mai poate!”

Nu, nu era dispus să le acorde această satisfacție - și luă decizia să asiste resemnat la evoluția ulterioară a evenimentelor vieții lui agresate prin intermediul suportului cibernetic dușmănos pe care mai și plătise și-l adusese în casă cu mâna lui, și asupra căruia ordinele sale, după câte vedea, nu aveau efect - și care-l dirija și controla inevitabil din spatele carcaselor și ecranelor apartamentului.

Stinse luminile în locuință. Prin geamuri, lumina de neon din stradă pătrundea rece, jucând pe lucruri. Ziua trecuse ca fumul. Își luă geaca din cuier și ieși.

Era prins în menghina unui mecanism absurd care trecea peste el, pe sub el, poate chiar prin el, fără să știe cum și de ce și fără să-i lase nici o posibilitate de previziune încotro avea să-l poarte, ca pe un nimic indiferent și fără nici o valoare în cadrul planurilor acelea de neînțeles.

Dacă așa se prezenta situația, de ce mai plecaseră ai lui de acolo? De ce mai fusese nevoie de atâta tărăboi?

Și se hotărî să se ducă la părinții Colzei și să o cheme, pe ea și pe Souris, înapoi acasă.

14. Avril apăsă pe butonul soneriei de la ușa părinților Colzei. Sunetul înfundat stârni în spatele ușii un foșnet și o agitație bâjbâită. Mai întâi, din partea cealaltă un ochi astupă vizorul, dar se retrase și, după fâșâiala pașilor urmă o scurtă perioadă de liniște în care, de departe, răzbi până la ei parcă o șușoteală grăbită, urmată de alerta mai multor pași precipitându-se către ușă, care, în sfârșit, se întredeschise încet.

În prag apăru umbra tatălui Colzei în pijama, în spatele căruia Avril întrezări siluetele lui Souris și Colzei. Vreme de o fracțiune de secundă citi în expresia ochilor lui Souris

surpriza și spaima.

— De ce ai venit aici? îl întrebă tatăl Colzei direct, probabil ca să nu se seziseze vecinii, dar Avril se simți străfulgerat și de ideea suspicioasă că mai era cineva în apartament, cineva care poate că dormea sau nu trebuia să afle de prezența lui acolo.

— Pot să intru? întrebă, tot în șoaptă.

Total Colzei se trase nițel la o parte din prag, dar nu eliberă cadrul ușii ca Avril să poată trece.

— De ce? auzi Avril vocea stinsă a Colzei.

Privi către ea, vrând să citească ceva pe chipul palid, dar Colzo își ținea ochii în jos, iar fața îi era total umbrită.

Souris își făcea de lucru cu o piesă de metal nichelat cu care se juca, afișând o neatenție ostentativă.

— Am venit să vă iau acasă, spuse Avril.

Colzo ridică ochi spre el puțin mirată, apoi schimbă o privire scurtă cu Souris, după care lăsă iar fruntea-n pământ. Se înstăpâni o tăcere penibilă, netulburată decât de zgomotul liftului apelat la parter.

— Ei, veniți? întrebă Avril cu ușoară nerăbdare în glas.

— Nu, murmură Colzo.

— De ce? întrebă Avril. O să vă las să faceți ce vreți cu porcăria aia de robot, dacă e atât de important pentru voi, promise și, adresându-se lui Souris, ei, că ziceți?

— Cu mă simt bine aici, se decise să spună, neglijent, Souris. Dacă însă Colzo vreo...

Avril își înghiți obida și acreala enervării stârnită de emanciparea precoce a tânărului, dar rosti cu voce domoală:

— Bine, cum vrei. Hai acasă, Colza. Te rog.

— Nu, răspunse Colzo cu încăpățânare. Nu.

— De ce? întrebă Avril.

— Fiindcă ne e frică de tine, ridică fruntea Colzo, cu glas apăsat.

Avril făcu ochii mari.

— Vă e frică de mine? De ce? Ce v-am făcut?

— Ești bolnav, Avril, spuse Colzo. Ești grav bolnav și nu vrei să faci nimic.

— Nu sunt bolnav de loc, exclamă Avril. Mă simt foarte bine. Și apoi, ce să fac? Adică ce ar trebui să fac, după părerea ta?

— Tu numești asta că te simți bine? întrebă Colzo, de parcă ar fi existat ceva evident bizar în comportamentul iui.

— Da.

— Atunci nu mai avem ce discuta, spuse ea, categoric.

Tatăl ei încercă să închidă ușa, dar Avril îl împiedică, întinzând palma:

— Și spune-mi, ce crezi tu că ar trebui să fac?

— Să te internezi, spuse Colzo.

Souris plecase deja, cu un aer „plictisit”, către ușa din capătul holișorului de la intrare.

— Nu pot să fac asta, și știi foarte bine că nu am nici un motiv s-o fac, Colzo. De ce ții cu tot dinadinsul să mă internezi?

— Fiindcă ești bolnav.

— De unde ai dedus asta?

— Din felul în care te porți și te manifești.

— Dar ce am făcut? Am dat ordin robotului să se decupleze. Și, dacă vrei să știi, nici n-a executat ordinul meu. De-aia vă spun veniți acasă! Vino acasă. Te rog! Dacă e vorba de comportament ciudat, cred că al vostru e mai ciudat decât al meu, și nu vă internează nimeni, nicăieri. De ce nu vrei să vii acasă?

— Ei, vezi, tocmai de aceea nu vreau să vin!

— Adică de ce?

— M-am săturat! ridică Colzo vocea. Înțelegi? Nu mai suport!

— Nu înțeleg, replică Avril. Ce nu mai suporți?

— Nu mai suport s-o iau de la capt! Nu mai suport să mă

suspectezi! Nu mai suport atmosfera din casa aia! Ești nebun! Cine te urmărește? Și de ce te-ar urmări sau spiona cineva pe tine?

— Nu știu. Dar o face.

— Pe mine nu mă interesează chestiile astea! Poate să mă urmărească oricine vrea nu am nimic să ascund!

— Pe mine mă interesează și mă deranjează. Și pe ceilalți oameni îi interesează. Și legea este de partea noastră. Nu există nici un argument să fiu urmărit în casa mea. Și nu vreau să fiu. Dar sunt. Și n-am cum să împiedic asta. Așa că vino acasă, și gata!

— Nu, răspunse Colzo și îi întoarse spatele.

— De ce? De ce face asta? întrebă Avril, exasperat, către tatăl ei, dar acesta ridică indiferent din umeri și închise încet ușa, șoptindu-i:

— Hai, pleacă acasă și nu mai sta aici, că or să iasă vecinii. E foarte târziu.

15. Avril o porni spre casă cu pași greoi. Străbătea în mod mecanic străzile orașului întunecat, cufundat în gândurile lui dureroase ca într-un linţoliu orb, din care nu răzbi la suprafață decât când ajunse în cartierul comercial. Privi împrejur, năuc, la vitrinele luminate ale boutiqurilor și magazinelor de noapte cu mărunțișuri. Se simțea absolut dezorientat - reperele de ani și ani ale vieții lui se spulberaseră lăsându-l într-un spațiu nou, revoluționat. Nimic nu mai era la locul lui, la locul știut. Își simți dintr-o dotă picioarele slăbite de o insecuritate nemaisimțită. Totul era instabil și trăia impresia că nu va mai ajunge niciodată acasă, să se ascundă acolo, în văgăuna lui, și să-și aștepte moartea. Parcă ar fi trecut printr-o apă rece și iute, și își dădea seama că, odată ajuns în adăpostul locuinței nu va mai avea curajul să se aventureze în valurile tulburi și necunoscute - nu va mai avea pur și simplu puterea și curajul s-a facă, nici măcar ca să se mai

ducă la servici, unde n-ar mai fi făcut față la nici o sarcină, cât ar fi fost ea de simplă sau ușoară. Chiar și rezolvarea celor mai elementare probleme i se părea, brusc, a fi devenit atât de complicată încât resimțea un sincer și imens respect până și pentru cei mai umili angajați ai celor mai modeste servicii, pentru măturători, sau pentru cei care ambalau marfa... Cât privea serviciul lui - cum să mai facă față? când chiar și cea mai simplă activitate a lui acolo i-ar fi solicitat dexterități și răspunderi care-i depășeau cu mult posibilitățile și resursele actuale - îi cereau inițiativă și o precizie pe care se întreba, uluit, de unde și cum le avusese vreodată. De unde avusese el, până acum, tupeul să întreprindă tot ceea ce întreprinsese? De unde avusese atâta putere și încredere în el?

Nici picioarele nu-l mai țineau, și se ciuci lângă un perete, cu spatele proptit de zidul rece.

Se întreba, îngrozit, cum avea să-și mai câștige de acum încolo minimumul necesar existenței, după ce va fi dat afară (căci va fi dat afară, nu încăpea îndoială!) de unde lucra - fiind evident că devenise absolut incompetent, Irecuperabil, incapabil să mai întreprindă vreodată ceea ce făcuse până acum. Încerca să găsească vreo scăpare, și nu găsea nimic să-l scoată din impas. Unde să se ducă? Și ce să facă? O, Doamne, măcar acasă de-ar ajunge...

Atunci sesiză că se oprise cineva în dreptul lui. Ridică privirea și întâlni chipul unui tânăr - aproape un adolescent care îl cerceta cu interes.

— Da, dumneavoastră sunteți. Chiar dumneavoastră, la început credeam că vă confund... Vă e rău?

— Nu mă simt bine, recunoscu Avril, încercând să se ridice, cu greu, în picioarele amorțite. Simțea furnicături teribile în tălpi. Tânărul îi întinse mâna să-l ajute:

— Bine că v-am întâlnit. Îmi permiteți să vă ajut? Ce-i cu dumneavoastră?

Avril îl studie acum, de la egal la egal pe celălalt - dar

era o persoană complet necunoscută. Purta un costum foarte elegant, deosebit, de îngrijit - prea îngrijit. Avea statura înaltă și o constituție robustă. Ținuta lui și gesturile degajau un aer de încredere și siguranță puternică dar binevoitoare.

— Am niște probleme cu... cu aparatura cibernetică din casă - spuse Avril.

Nu știa ce-i venise să spună asta, tocmai asta.

— Despre ce e vorba? îl întrebă celălalt, care dădea totuși semne că l-ar cunoaște, poate chiar apreciază și respectă. Așa că lui Avril îi era jenă să-l întrebe: „domnule, de unde mă cunoașteți de fapt?”

— Se întâmplă tot felul de lucruri stranii cu aparatura mea electronică. Mi-am luat un robot...

— Da, știu, murmură celălalt.

Avril îi aruncă o privire iute, furișă.

— ...un model mai vechi. L-am luat de la *Academia de cercetări și cucerire a spațiului cosmic*...

— Ce Academie? se interesă celălalt, îngustând ochii.

— Academia...

— Nu există nici o asemenea „academie”. Chiar dacă o fi existat vreodată, a fost probabil de mult dizolvată.

— Bine, dar robotul... revoluția tehnologică în cercetarea spațiului...

— Aiureli. Mecanismul de zvonuri...

Tăcură o vreme. Avril rumega cele auzite.

— De când n-ați mai ascultat știrile? îl întrebă celălalt.

Avril clătină din cop:

— Nu știu... de câteva zile.

— Atunci poate că nici n-ați auzit de *Scandal*. (Avril clătină din cap.) De... invazie...

Se scrutară în ochi.

— Dar ce părere aveți atunci despre ciudățeniile mele de acasă... întrebă Avril. Sunteți sigur de faptul că *Academia spațială*...

— Nu există, domnule, nici o academie! De la invazie a fost întreruptă orice activitate în domeniul spațial.

— Și roboții?

Tânărul ridică din umeri.

— Și ciudățeniile...

— Poltergeist[5]-uri... spuse tânărul pe gânduri.

— Ce anume?

— Poltergeist-uri, repetă tânărul. Ciudățenii... Au fost cazuri și mai grave...

Avril îl asculta cu interes.

— Pagere aveți? îl mai întrebă tânărul.

Avril îl privea nedumerit.

— Pagere. Selectoare... Eram sigur că nu! Îmi pare rău că v-am întâlnit abia acum. Dar mai bine mai târziu decât... O să vă ajut să faceți o mică achiziție... Lasă, că o să vedeți - totul se va rezolva.

— ...

— Să intrăm aici - îi arătă ușa unuia dintre magazinele micuțe dar intens luminate, cu firmă multicoloră: „Ro-Tell” și anunțuri de program permanent.

Un vânzător indolent se ridică din spatele tejghelei, căscând.

— Ce doriți? întrebă acesta, încercând să-și potrivească hainele boțite de poziția în care stătuse până atunci.

— Un selector radiouniversal puteți găsi și pentru noi?

— Să mă uit, spuse omul, întorcându-se spre raftul în care diverse piese electronice erau expuse printre aparate ieftine și accesorii electronice. Da, mai am câteva.

— Aveți suma necesară? îl întrebă tânărul pe Avril.

---

[5] fenomen paranormal care constă în evenimente care fac aluzie la manifestarea unei entități imperceptibile. De obicei, o astfel de manifestare include obiecte neînsuflețite în mișcare, în levitație, ce par a fi aruncate sau care se autoincendiază, cu prezența zgomotelor simțitoare (cum ar fi ciocănit, bătăi, lovituri) și în anumite cazuri, atacuri fizice asupra martorilor acelor evenimente.

— Cât costă?... întrebă acesta scotocindu-se prin buzunarele goale.

Tânărul îi „împrumută” gentil banii necesari achiziției, plătiră și ieșiră.

— Nu știu cum să vă mulțumesc... se bâlbâi Avril.

— Nici o problemă.

— Vă înapoiez banii...

— Lăsați, cu prima ocazie. Dar, fiți atent, să vă explic cum să procedați - asta este piesa care lipsește - au mai fost cazuri... modelele astea... așa zise „vechi” au făcut diverse probleme... A fost o încurcătură - probabil - sau ceva... politic, cum se spunea înainte... dar veți vedea că totul se aranjează de la sine. Când ajungeți acasă, activați robotul și plasați-i piesa asta să o monteze.

Nu, e nevoie de nimic mai mult. I-o dați doar. El știe unde și ce trebuie să facă. Dumneavoastră doar îl activați și i-o dați. Ajunseră aproape de locuința lui Avril.

— Eu până aici vă conduc, spuse tânărul. Dacă mai aveți vreo problemă, luați legătura cu mine. Dar să sperăm că totul va fi bine. Succes, la revedere.

Își strânseră mâinile. Avril se simțea într-o stare crepusculară. Nu înțelegea nimic. De aceea nu-l întrebă nici acum pe tânăr cum îl cheamă și de unde-l găsește dacă... dacă mai are nevoie de el. Îi era rău - i se făcuse și greață acum. Abia se mai ținea.

— Îți mulțumesc pentru ajutor, îi mai spuse o dată tânărului.

— Nu aveți pentru ce. Și aveți grijă, nu mai afectați altădată senzorii casei. Toate trebuie să se afle la locul lor - dacă este o mufă de microfon, în mufă trebuie să fie introdus microfonul, dacă este o legătură de făcut, legătura aia trebuie făcută - și atunci nu mai aveți treabă cu nimic, ați înțeles? Ăsta e șpilul. Câtă vreme strălucește ochiul roșu al becului de control sunteți în siguranță. Becul roșu - și nu aveți nici o încurcătură.

— Da, murmură Avril năuc. Becul roșu...

Îl scotea din sărite, i se păruse întotdeauna penibil, să șadă de vorbă cu „fierătănia”. Nu-i adresa robotului decât comenzi.

Dar acum, în singurătate și plictiseală, începuse să discute cu el, și rămăsese surprins că „sculs” îi dădea, totuși, răspunsuri destul de raționale.

Acum asculta explicațiile „mentorului” despre caracterul de telescop radio al antenei rețelei. Cel mai puternic telescop receptor din lume....

16. Ecranul pâlpâind al televizorului emitea bâzâitul de sfârșit de emisiune. Dar de când robotul cuplase radioul pe antenă, printre punctele bombardând ecranul se întrezăreau hărți confuze. Când schimbai posturile la radio, hărțile evoluau. Hărțile radio ale galaxiei. Stele, stele neutronice, puișori, quasari, nove...

Avril tresări din picoteală și apăsă comanda de închidere, apoi căută pe pipăite împrejurul lui pe canapea, prin cutele păturii cu care era învelit, până dădu de comanda radioului (cu becul roșu, aprins; semnalând funcționarea aparatului) și-l făcu mai tare. Muzica se revărsa în cascade liniștitoare. Radioul, prietenul lui dintotdeauna.

Câte nopți nu-și petrecuse, în copilărie, și apoi în adolescență, până la maturitate, când se căsătorise și începuse serviciul - ascultând vocile din eter. Binefăcătoare. Cu emisiuni, piese radiofonizate și programe de știri și comentarii...

Asta era - prea se deprinsese de la o vreme să asculte numai înregistrări - casete și discuri, uitându-și prietenul, neglijându-l.

Acum putea hoinări iar pe scala largă. Și, de când îi dăduse robotului să monteze piesa aceea, scala se umpluse de posturi. Multe posturi, la care mai înainte nu avusese

acces.

Ce înseamnă și un selector din ăsta cibernetic - cu sarcina de „cenzor” individual pentru emisiuni! Un... pager[6]. O piesă capabilă să urmărească, pe toate canalele și lungimile de undă, simultan, emisiunea personală - continuă - „Radio la dispoziția dumneavoastră”.

De fapt, creierul cibernetic al cipurilor apartamentului nu era chiar un sortator *dezinteresat* al informațiilor - ci un manipulator de conștiință.

Iar mică piesă adăugată de el dezinhiba percepția emisiunilor deblocând emisiunile „percepute” de apartament, deblocând sistemul de cenzură specializată a recepției.

Cel puțin asta era explicația pe care și-o dăduse Avril, și care îl mulțumea, deocamdată.

Există atâtea posturi care emit pe lume! Câte informații interesante îi fuseseră ținute ascunse până acum!

De acum încolo avea ce face, chiar, dacă rămăsese singur. Avusese, pentru o vreme, o familie, 0 casă, griji. Toate acestea i se luaseră, sau plecaseră de bună voie, și rămăsese un om cu un radio. Ca în tinerețe. Un străin cu o sculă perfecționată, să tragă cu urechea la veștile dintr-o lume la care el nu mai avea acces.

Acum putea însă accepta explicațiile acelea fără sens de care era înconjurat. Și nu trebuia să-și mai bată copul să caute altele, de când în sufletul lui se răspândise *liniștea*.

Dar robotul?

Nu te mai gândi! Aceleași mecanisme determină și memoriile roboților.

Cică: prea multă informație te-ar coborî într-o groapă cu Informații.

Cine știe... Poate că e ceva adevărat și în „broboada” asta.

---

[6] Receptor alfanumeric pentru mesaje personale.

Privirile îi căzură pe cărțile din bibliotecă. Da, acum putea din nou să citească.

Realitatea este și ea o operă de artă.

Ce tâmpenii! Realitatea nu este „operă de artă”! Oricât ar fi de frumoasă, realitatea nu îndeplinește niciodată statutul de operă de artă - adică de creație cu scop declarat estetic.

Dar dacă realitatea *este o creație*, atunci, când e frumoasă, este o operă de artă...

Și totuși, numai lectura cărților deschide căile către estetic, pe care nu ai altfel de unde să-l iei în Realitatea că atare.

Esteticul înseamnă construcție simbolică, limbaj, transformare îmbogățitoare și îmbunătățitoare a Realității... Esteticul este balsamul unei cărți pentru copiii ascunși în trupurile celor mari - ceva menit să le redea acestora echilibrul sufletesc după mările, crize existențiale.

Cine spusese oare: „Nu sunt nici eu mai bun decât părinții mei”? Părinții-copii din a adâncurile abisale ale eului.

Explicații frânte. Formule plauzibile, care să liniștească spiritul tulburat. Succedanee.

Și muzica se revarsă din difuzoare, fragmentând ideile tulburătoare. Ce emisiuni ascultase? Nu-și mai amintea mai nimic din ele. Ideile lor făceau acum parte din propriul său flux neîntrerupt de idei.

Sistemul colocvial este o porcărie! Fură idei. Și te deprinde să gândești în „colaje”.

Dar Colzo? Colzo cum gândea? Nu același Dumnezeu făcuse și bărbatul și femeia, și îngerii și cibernetica, și navele spațiale și spațiul cosmic?

Chiar, de ce fusese stagnată oare cercetarea spațiului cosmic în ultimele decenii? Nu se mai pomenea nimic de tema asta, și dacă n-ar fi existat cărțile, după atâta timp s-

ar fi și uitat că existase și un asemenea subiect.

În minte i se trezeau, pentru un moment, frânturi de știri despre mișcări de stradă, războaie, descoperiri științifice și evenimente politice, scufundate încet în valul de muzică urcând necontenit în *enthousiasme,* sau coborând în depresii dramatice - însă fără conținut ideatic. Un gol sufletesc animat de o amplă mișcare de sentimente nedefinite, bântuindu-l.

Soneria de la intrare clincăni. Până să se ridice să deschidă, cheia electronică atinse broasca și sistemul automat debranșă. Colzo își făcu apariția în holul de la intrare. Se opri în prag, privindu-l de undeva, de foarte departe.

— Credeam că nu ești acasă, am sunat. N-ai auzit? îl întrebă ea.

Avril se ridică greoi și se apropie de ea. Se privesc unul pe altul, încremeniți, în holul de la intrare, sub becurile de control ale instalațiilor electrice și electronice, aprinse roșu în penumbră, semnalând funcționarea.

— Bună ziua, spune Avril.

— Bună ziua, îi răspunde Colzo cu voce mecanică, am sunat. N-ai auzit?

Intrară în cameră.

— Pot să fac muzica mai încet? întrebă Colzo apropiindu-se de radio.

De prietenul lui, cu becul de scală aprins roșu și muzica revărsându-se delimitând un *spațiu* efemer și impresionant, de nimic.

Un univers evanescent, Alt univers.

Colzo ia comanda televizorului și apasă pe butonul de declanșare. Pe ecran apare imaginea neclară a unei nave cosmice uriașe, circulară, aterizând pe o pajiște cu iarba înaltă, fluturată de jur împrejur de jeturile duzelor. Într-o lumină intensă, din nava metalizând albăstrui coboară câteva forme neclare în costume de cosmonauți, cu căști

rotunde de sticlă fumurie pe capete. Formele înaintează spre camera de luat vederi, clătinându-se sub greutatea costumelor. Pe colțul ecranului, un ceas electronic indică ziua și ora.

Din difuzoarele radioului muzica se revarsă tot mai intens, luând note patetice.

Bâzâind, robotul vine până în cadrul ușii, unde se oprește, cu luminile de funcționare clipind.

Din difuzoarele radioului muzica se revarsă tot mai intens, luând note patetice.

O lumea evanescentă. Altă lume.